

Kapitel 14

Konjunktioner

Conjunciones

Konjunktionerne kan deles i to grupper: de sideordnende, som indleder hovedsætninger, og sideordner substantiver, adjektiver m.m., og de underordnende som indleder bisætninger.

14.1 De sideordnende konjunktioner

De sideordnende konjunktioner er *y* (*e*), *ni*, *o* (*u*), *pero*, *sino* (*que*) og i skriftsprog *mas* som variant af *pero*.

For at undgå lydlig sammenstød erstattes *y* (*og*) af *e* når det står foran et ord der begynder med fonemet /i/, som i *extranjeros e indígenas; aguja e hilo; miel e higos*, men det sker ikke foran halvkonsonten /y/¹⁶ selv om den måtte være repræsenteret af samme bogstav: *nieve y hielo; escombros y hierbajos*.

På samme måde erstattes *o* (*eller*) af *u* foran fonemet /o/: *lobos u osos; plata u oro*.

14.1.1 Ni

Når to sidestillede led skal benægtes (*hverken... eller*) bruges *ni* i stedet for *y* / *o*:

<i>estaban cansados y tenían hambre</i>	de var trætte og sultne
<i>no estaban cansados ni tenían hambre</i>	de var hverken trætte eller sultne

Hvis de led der skal forbindes står foran verbet, skal der også stå *ni* foran det første led, og i andre tilfælde gør man det ofte for at lægge eftertryk på.:

<i>Ni la SIDE [Secretaría de Inteligencia del Estado] ni el [batallón] 601 die ron hasta ahora información sobre el destino de sus archivos con datos del período 1976-1983 (Rep)</i>	Hverken Statens Efterretningstjeneste eller Bataljon 601 har indtil nu givet oplysninger om hvor deres arkiver fra perioden 1976-83 befinder sig
<i>"no incitan [ni] a la confianza ni al optimismo" (País)</i>	de tilskynder hverken til tillid eller optimisme
<i>no vio ni oyó a la gente que pasaba (Sáb III)</i>	hun hverken så eller hørte dem der gik forbi

Ni kan også have en forstærkende effekt og få betydningen *ikke engang*:

<i>ni uno solo de esos charlatanes se dio cuenta de la importancia de esa escena (Sáb IX)</i>	ikke en eneste af de charlataner lagde mærke til hvor vigtig den scene var
---	--

¹⁶ Når *i* eller *u* står foran en anden vokal, ændres deres lyd til noget der ligner henholdsvis *y* (*j* i det danske alfabet) og *v*. Disse lyde kaldes halvkonsanter.

No hace ni tres meses, apenas salía en las encuestas (País)
Aunque ni el diablo sabe qué es lo que ha de recordar la gente, ni por qué (Sáb I)

For bare tre måneder siden kom han kun lige med i meningsmålingerne
 Selv om ikke engang Fanden ved hvad det er folk skal huske på; eller hvorfor

14.1.2 O... o

O... o betyder enten... eller:

Trino, o dejas de mirar así o te excluyo de la comisión de censura (Del 171)

Trino, enten holder du op med at stirre på den måde, eller også udelukker jeg dig fra censurkomiteen

14.1.3 Pero og sino (que)

Pero og *sino (que)* betyder begge *men*. *Sino que* indleder sætninger og følges altså af et verbum, mens *sino* alene sidestiller andre ledtyper som f.eks. substantiver. *Sino (que)* bruges når der er en nægtelse i det første led, **og** de to udsagn udelukker hinanden. Man kan således ikke både gå på stranden og i biografen, *men* man kan godt bade uden at tage til stranden:

No fuimos a la playa, sino al cine
no fui a la playa, pero me bañé de todas maneras

Vi tog ikke til stranden, men i biografen
 jeg tog ikke til stranden, men var alligevel i vandet

por miedo no a descubrir que me seguían, sino a que mis ojos y los de ellos se encontrarán (Muñ 13)

ikke af frygt for at opdage at de fulgte efter mig, men for at mine og deres øjne skulle mødes

si él se iba no seríamos dos, sino tres (Muñ 22)

hvis han gik, ville vi ikke være to, men tre

lo que Funes nece sitaba, dijo, no era que lo felicitaran, sino que creyeran en él (Muñ 33)

Det som Funes behøvede, sagde han, var ikke at han blev ønsket tillykke, men at man troede på ham

No recordaba haber oído ningún motor, pero el Dos Caballos azul de Juana Rosa y de Funes estaba ahora parado junto a los surtidores (Muñ 47)

Jeg huskede ikke at have hørt nogen motor, men Juana Rosa y Funes' blå *to heste* stod nu ved siden af benzinstanderne

no... sino kan få betydningen *kun, ikke andet end*:

de modo que yo me vi gradualmente confiado a mi habitación, de donde no salía sino para ir al baño (Muñ 31)

så jeg så mig gradvist drevet ind på mit værelse, hvorfra jeg ikke kom ud for andet end at gå på toilettet

advirtieron de que el estado de sitio no ha contribuido sino a exacerbar aún más a la población (País)

de gjorde opmærksom på at undtagelsestilstanden ikke havde bidraget til andet end ophidse befolkningen endnu mere

14.2 Underordnende konjunktioner

Kun konjunktionen *que* kan indlede en kompletivsætning.

De adverbielle bisætninger indledes af en mængde komplekse (sammensatte) indledere, men der findes på spansk kun 6 selvstændige adverbielle konjunktioner: *como, cuando, mientras, que, según, si*. De øvrige kan bestå af præposition + konjunktion (*hasta que, porque* m.fl.), adverbium + konjunktion (*aunque, ya que* o.s.v.), adverbium + præposition + konjunktion (*antes de que, después de que* m.fl.), to konjunktioner (*como si*) eller de kan være endnu mere komplekse som f.eks. *a fin de que*.

Disse sammensatte konjunktioner kan, som vi skal se, analyseres ud i deres mindste enheder, men jeg finder det mest overskueligt at operere med begrebet en *kompleks konjunktion* og ikke trænge dybere ned i analysen af disse.

14.3 Analyse af adverbielle og komplette bisætninger

Følgende analyser af bisætninger skal først og fremmest tjene til at vise hvordan indlederene kan analyseres i forhold til hoved- og bisætning, hvorfor de øvrige sætningselementer kun analyseres på sætningsniveau.

De rødmer fordi De har genkendt mig (Sáb VI)

	Usted	se sonroja	porque	me	ha	reconocido
F	Subjekt	Verbal	Adverbial			
M	pp	v.s.	adverbial bisætning			
F			Indleder	Vs		
M			konj	verbalsyntagme		

Jeg vil nok have afsluttet mit arbejde før børnene kommer (Man 27)

	Habré	terminado	mi	trabajo	antes	de	que	vengan	los	niños
F	Vs		DO		Adverbial					
M	perifrase		subst.s.		adverbial bisætning					
F					Indleder	V	S			
M					konjunktion	finit	subst.s.			

Alternativ analyse:

Som nævnt kan de komplekse konjunktioner også analyseres ned i deres mindste bestanddele, så det skal vi se et eksempel på her:

	Habré terminado	mi trabajo	antes	de	que	vengan	los	niños
F	Vs	DO	Adverbial					
M	perifrase	subst.s.	adverbialsyntagme					
F			K	Adverbial bestemmelse				
M			adv	præpositionssyntagme				
F			Pr	Styrelse				
M			præp	kompletivsætning				
F			Indleder	Verbal	Subjekt			
M			konj	finit	subst.s.			

Denne alternative analyse ville blive lidt anderledes med *antes que* (uden *de*). Hvis præpositionen *de* udelades, må *que vengan los niños* betragtes som en adverbial bisætning med funktion som adverbial bestemmelse i forhold til *antes*. Sætninger indledt af de to indledere *antes que* og *antes de que*, som har nøjagtig samme betydning, ville så skulle grupperes hver for sig, og det er i visse sammenhænge u hensigtsmæssigt.

Af hensyn til beskrivelsen af modus (konjunktiv) er det mere praktisk at arbejde med sammensatte adverbielle indledere, der så semantisk kan grupperes sammen med konjunktioner som *cuando* og *mientras*.

Eksemplet med *porque* kunne også splittes op i præposition og kompletivsætning selv om det skrives i et ord.

Lov mig at De aldrig mere vil gå fra mig (Sáb 83)

	Prométame	que	no	se	irá	nunca	más
F	Vs	DO					
M	verbalsyntagme	kompletivsætning					
F		Indleder	Vs		A		
M		konj	verbal-s.		adv.s.		

Han var bange for at daggryet ville komme alt for tidligt (Sol 23)

	Tuvo	miedo	de	que	llegara	demasiado	pronto	el	alba
F	Vs	Direkte Objekt							
M	finit	substantivsyntagme							
F	K	Attributiv							
M	subst	præpositionssyntagme							
F	Pr	Styrelse							
M	Præp	kompletivsætning							
F		Indleder	Verbal	Adverbial				Subjekt	
M		konj	finit	adv.s.				subst.s.	